

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

10. De his qui habent Beneficia, que portiones vocantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

Mco iudicio Affisij sunt j beneficiarij, qui in Hispania dicuntur Portionarij, hoc est, qui præter Canonicos, portiones habent in Ecclesijs Cathedralibus, vel Collegiatis integras, aut dimidias, de quibus capite sequenti tractabo.

Ex quibus cernere licet, eos Clericos, qui Canonici non sunt, habent tamen in Ecclesia beneficium, cuius causa in Choro debent diuinas laudes, & preces horarias, vel alias cantare, aut altaris ministerio adesse, vel sacra facere, dicitur in eo cap. Affisios, alibi Mansionarios, alibi simpliciter Clericos certæ Ecclesiæ, alibi Canonicos de mensa, aut Canonicos Institutos, alibi simplices beneficiarios.

Secundo quaeritur, An hi Clerici commorari, & residere in Ecclesia iure cogantur? Respondeo ex dictis: iure communi Clerici, qui simplex beneficium habent, residere debent, in Ecclesia, in qua situm est beneficium; vt est omnium iuris Canonici interpretum opinio, de qua suo loco dicemus: At vero consuetudine introductum est, vt simplices beneficiarij, qui non sunt Canonici, aut Portionarij, possint ab Ecclesijs abesse, dummodo tamen alios in suo loco sufficiant, quorum opera, & ministerio inferuie Ecclesiæ censentur: & quia, vt dixi, beneficiarij, quos ius Canonicum vocat Affisios, sunt iidem, qui Portionarij iure communi residere in suis Ecclesijs coguntur.

Tertio quaeritur, An duo quæ diximus simplicia habere quis iura conscientia possit? An item liceat alicui habere vnum ex his beneficijs cum alio simili, vel dissimili? Respondeo: iure communi neminem posse duo beneficia sine similia, siue dissimilia obtinere. In e. Sanctorum, dist. 70. dicitur: *Omnino in duabus Ecclesijs aliquem institutum non liceat: sed vnusquisque in qua institutus est, in ea tantum Canonicus habeatur.* Consuetudine ante Concilium Tridentinum, receptum fuerat, vt auctoritate, & indulgentia episcopi posset quis duo beneficia simul in diuersis ecclesijs habere, dummodo in neutra residere iure, vel consuetudine cogere. Et quia Clerici simplicia huiusmodi beneficia habentes, obligatione residendi consuetudine sunt immunes & liberi; ideo ante Concilium Tridentinum, episcoporum auctoritate, duo & plura ex his beneficijs vni Clerico in diuersis ecclesijs conferbantur. At Synodus Tridentina sess. 24. cap. 17. de reformat. legem sancit, vt in posterum vnum tantum beneficium simplex conferatur, si ad vitam honeste sustentandam sufficiat.

Duo igitur sunt certi iuris; Vnum: in eadem ecclesia, etiam auctoritate, & indulgentia episcopi fieri non posse, vt quis habeat duo huiusmodi beneficia simplicia, siue similia, siue dissimilia, vt constat, ex cap. litteras de concess. prabendarum. Alterum est: in diuersis Ecclesijs etiam indulgentia, & auctoritate Episcopi posse neminem habere duo eius generis beneficia simplicia, siue similia, siue dissimilia, si vnum illorum sufficit ad vitam Clerici commode sustentandam. Hoc colligitur ex Concilio Tridentino session. 24. c. prædicti.

Quarto quaeritur, Quenam dicantur beneficia patrimonialia? Ratio quaestio est, quoniam nec patrimonium est beneficium, nec vllum beneficium patrimonii rationem, & naturam habet, quo pacto igitur beneficium dicitur patrimoniale; Respondeo, alicubi, vt in Hispania, in diocesi Palentina, Calaguritana, & Burgenfi sunt quædam beneficia simplicia, quæ patrimonialia vocantur, ob id nimirum, quod nequeant conferri, nisi Clericis ex patria, loco, vel Parochia oriundis: nam earum ecclesiarum statutis legitima auctoritate approbata cautum est, ne dentur, nisi Clericis qui, vel ibi nati sunt, vel quorum pater, aut mater, vel auia, vel auus paternus, aut maternus, ibi fuerit. Appellatur ergo patrimonialia, quia Clericis eiusdem loci, vel patriæ, non alijs conferuntur: quare cum patrimoniale hoc beneficium possessore vacat, Clerici ex eodem loco & patria oriundi intra certum

tempus auctoritate Episcopi præscriptum sese offerunt, vt examinentur; & qui post examen dignior ceteris iudicatur, cum episcopus instituit, & collocat in beneficio: hoc est, ei beneficium conferri, cuius deinde possessionem nanciscitur.

Quinto quaeritur, an beneficium patrimoniale sit simplex? Respondeo, distinguendo: quando nullam curam animarum iurisdictionemue habet, simplex est beneficium. Ex quo fit, vt quauis iure communi is, qui illud habet, secundum probabiliorem multorum sententiam, residere in sua Ecclesia debeat; consuetudine tamen à residendi lege, & præcepto sit immunis, & liber.

Sexto quaeritur, An quis duo beneficia patrimonialia, quæ simplicia sunt, habere simul queat? Respondeo, certi iuris esse, in eadem ecclesia habere non posse, nisi Romani Pontificis indulgentia, & auctoritate. Deinde in diuersis ecclesijs post Concilium Tridentinum, auctoritate episcopi duo huiusmodi beneficia vni conferri non possunt, etiam si fuerint simplicia, si vnum eorum ad vitam Clerici honeste sustentandam sufficiat. Si vero illud minime sufficiat, potest episcopus, alterum eidem Clerico dare, dummodo inquit Concilium Tridentinum, sess. 24. cap. 17. de reformat. personalem residentiam non requirat.

CAP. X.

De his qui habent beneficia, qua Portiones vocantur.

PRIMO quaeritur, Quod beneficium intelligatur appellatione Portionis? Respondeo, in ecclesijs, quæ Cathedralis, vel Collegiatae vocantur, præter Canonicos esse quosdam alios Clericos beneficiarios, qui vna eum Canonicis in Choro diuinas laudes cantare ratione sui muneris, & officij debet: Hispanico sermone Racioneros appellantur, eorumque annui prouentus, eodem sermone dicuntur Raciones, quasi portiones quædam ipsis ad vitam sustentandam datæ. Tales beneficiarij reuera Canonici non sunt, neque enim in Choro inter Canonicos sedent, nec cū Canonicis, Decano, vel Præposito Collegij Canonicorum ad communia negotia resue conuocantur: vnde cum Canonicis in Comitibus, & conuentibus suffragium, aut sententiā non ferunt, nec in publicis supplicationibus, aut confessione, vel ingressu inter Canonicos incedunt, sedent, aut consistunt.

Secundo quaeritur, An eæ portiones sint beneficia simplicia? Respondeo, esse: neque enim habent curam animarum, iurisdictionem, vllamue dignitatem. Non habent Clerum, populum, vel rerum administrationem. Clericos eas habentes nonnulli sentiunt iis successisse, qui olim Cōgiarij dicebantur, inde nimirum; quod eis congiarium præbebatur. Congiarium vero erat Imperatoris munus, & certa quædam portio populo ad victum dari solita: sicut donatium militibus dabatur, sic plebeis congiarium: Sic dictum à congio, quod erat certæ mensuræ vas: & erat duplex: vnum, quod in pecunia dabatur, alterum erat munus, quod Princeps in populum conferre consueuerat, vt colligitur ex Herodiano in vita Alexandri Seueri, Tacito lib. 12. P. in Iuniori in Panegyrico. Seneca, lib. 4. de beneficijs. Clericis igitur quibusdam solebat ecclesia certam victus rationem præbere, quæ congiarium vocabatur.

Tertio quaeritur, An Clerici portiones habentes commorari, & residere in suis ecclesijs iure cogantur? Respondeo, iuxta probabiliorem multorum sententiam, iure communi residere debere. Sed ante concilium Tridentinum alicubi erat vsu receptum vt etiam si abessent, per alios tamen subrogatos inferuient. Cæterum in ipso Concilio sess. 24. capite 12. de reformat. ita statutum est. *Obtinentibus in Cathedralibus, aut Collegiatis dignitates, Canonicatus, præbendas, aut portiones, non liceat vigore cuiuslibet statuti, aut consuetudinis, ultra tres menses, ab eisdem Ecclesijs quolibet anno abesse, saluis nihilominus earum Ecclesiarum constitutionibus,*

qua longius seruit tempus requirunt. ac deinde paulo inferius subiungit: Omnes vero diuina per se, & non per substitutiones compelluntur obire officia, & Episcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti, assistere & inferuire: atque in Choro ad psallendum instituto, hymnis, & canticis Dei nomen reuerenter districte, deuoteque laudare. Hæc ibi.

Quarto queritur, an quis possit duas, aut plures portiones simul habere? Respondeo, iure non posse, etiam si accederet Episcopi indulgentia, & auctoritas: quoniam, ut dixi, qui portionem habet in Ecclesia Cathedrali, aut Collegiali, in ea residere debet. Sed in Concilio Trid. sess. 24. cap. 17. de reformat. decernitur posse Episcopum Clerico vnum beneficium habenti, quod ad eius vitam honeste sustentandam non sufficit, aliud simplex conferre, quod sufficiat ad vitam, dummodo vtrumque personalem residentiam non requirat. Ergo siue in eadem ecclesia, siue in diuersis, nequit Episcopus Clerico duas portiones conferre, quia inest vtrique onus residendi: neque portionem, & Canonicatum, aut aliud beneficium, quod residentiam postulet: potest tamen habenti portionem conferre beneficium simplex, quod nullo modo, scilicet, nec consuetudine, nec privilegio, nec fundatione residentiam requirat, dummodo in eadem Ecclesia vtrumque non habeat, nec alterutrum sufficiat ad Clericum commode sustentandum.

CAP. XI

De ijs Beneficiarijs qui Canonici appellantur.

PRIMO queritur, Videnam sint dicti Canonici? Respondeo, à Canonica pensione, hoc est, ab annona ordinaria, & regulari, quæ in eos tanquam merces, & stipendium distribui solebat: hæc enim pensio canonica, & annona ijs tantum præbebatur, qui erant in Canonicorum numerum cooperti, & admissi: cæteris Ecclesiæ ministris, & inferioribus Clericis aliquid pro cuiusque merito erogari solebat ex oblationibus piorum hominum incertis, quæ in ecclesia siebant: cum tamen Canonicis portio certa & ordinata præberetur. Hinc duo sunt orta quorum adhuc vestigia nonnulla videmus: Vnum est, ut nemo in numerum Canonicorum recipiatur, nisi suffragijs ipsorum Canonicorum, & Episcopi, delectus: nam eo ipso quo quis erat in Canonicum admissus, ius acquirebat ad portionem illam ordinariam, & regularem Canonicis debitam: ius item ille habebat suffragium & sententiam ferendi in Canonicorum Collegio, in Confessu & Comitijs, habebat quoque inter Canonicos sedem. Alterum est, ut merito Canones, & iura Canonicatum à Præbenda distinguant. Nam Canonicatum appellant ius percipiendi præbendam, hoc est, Portionem certam, & ordinariam Canonicis dari solitam, vel saltem ius ferendi suffragium, vel sententiam in ipso Canonicorum Collegio, & habendi sedem in Choro, & recipiendi quotidianas distributiones, ut dicam inferius: & Præbendam vocant ipsam portionem fructuum, quæ Canonicis datur: ut colligitur ex Abbate, & alijs in c. Rudioribus, de præben. nu. 4. Aliquando tamen hæc duo confunduntur in iure, ita ut Præbendæ nomine ipsum ius Canonicatum accipiat, ac voce Canonicatus, portionem certam fructuum Canonicis obuenientium. Potest igitur quis in Canonicum recipi sine præbenda: nam olim Canonici erant absque vilo præbendarum distincto numero, ut testantur Innocentius in cap. vlt. de Cleric. non resid. Ioan. Andreas, Abbas, Antonius, & alij in c. Cum M. Ferrariensis, de Constitut. de hoc statim q. proxime sequenti.

Secundo queritur, Quotuplex sit Canonicus? Respondeo: duplicem esse: Aut enim est Canonicus in ecclesia, quæ dicitur Cathedralis: aut in ea, quæ Collegiata appellatur. Canonici in ecclesia Cathedrali constituti, sunt cæteris Clericis, & Canonicis digniores: eo quod

Cathedralis ecclesia Collegiaram honore vincit, & superat dignitate. Boer. in Traët. de ordin. grad. vtri. for. in penal. n. 24. & sequent. Quapropter Pontifex Maximus eis causas delegare solet, non minus quam alijs Clericis dignitate præditis, & statusum, de rescrip. in sexto. Ita Panormitanus, in c. Causam, qua de Iudic. quamuis Archidiacon. Ancharan. & Domin. oppositum doceant in cap. statutum de rescrip. in 6.

Tertio queritur, An aliquis possit in Canonicum ultra numerum Canonicorum, sine præbenda recipi? Questionem hanc mouet, id quod in cap. Relatum, de præben. dicitur: non esse rationi consentaneum, ut in Collegium Canonicorum admissus Præbenda careat: alioqui eum posset quis in diuersis ecclesijs in vna quidem Præbendam in altera Canonicatum habere. Respondeo eum Panormitan. in ca. Cum M. Ferrariensis, de Constit. n. 30. & in c. Relatum, num. 2. & cap. Dilectus, 1. & 2. de Præben. posse aliquid ultra numerum Canonicorum, dummodo non sit certus auctoritate Papæ ille numerus confirmatus, in Canonicum recipi sine Præbenda. Vnde in quibusdam ecclesijs Germaniæ, & Italiæ, & Galliæ solent Iuuenes dum litteris dant operam, in Collegium Canonicorum coopertari, & admitti, quibus tamen Præbenda statim non datur, sed postea, cum aliqua eorum Canonico, & possit fore vocari. At receptus in Canonicum sine Præbenda, debet percipere, ut docet Panor. in c. Dilectus 1. citato, n. 3. de præben. distributiones quotidianas: de qua re statim disputabo.

Quarto queritur, an qui est in Canonicum ultra numerum receptus sine iura præbendæ, beneficium ecclesiasticum habeat? Respondent quidam cum Abbate in v. In nostra, de rescrip. non habere, quoniam nondum habet ius in præbenda, sed ius ad eam, sic etiam Rota, de præben. decis. 2. in nouis: vnde Ioan. Andr. in cap. dilectus, 1. de præben. & in cap. cum nostris, de concess. præben. & cap. elatum de præben. ait: Canonicum sine præbenda, dici Canonicum in herba. sic etiam Anchar. cap. cum cui, de præben. in sexto: ex quo fieret si verum hoc esset, vt eo tempore, quo sine præbenda est, preces horarias recitare, ratione officij, quod nondum habet, nullo iure cogatur; quamuis debeat in Choro præfens esse, & cum posteris diuinum officium obire, ac preces horarias cantare, vel recitare priuatim, si ius habet, vt dicam inferius, percipiendi quotidianas distributiones. Certe verius est, quod dicit Ludouicus Romanus, consil. 447. eum habere beneficium, quia iure percipit distributiones quotidianas, & habet alia iura beneficiarj, sic etiam Cardinal. Clement. 1. de præben.

Quinto queritur, Quamam iura acquirat is, qui est in Collegium Canonicorum sine præbenda ultra certum numerum receptus? Glossa in cap. Dilectus, de præben. videtur docere, eum ius acquirere non quidem percipiendi præbendam, sed ferendi suffragium, & sententiam in ipso Canonicorum Collegio, in Confessu, & Conuentibus, & in Choro sedendi: sicut is qui in Monachorum cœnobium cooperatur, eo ipso habet ius eligendi, & sedendi inter Monachos. Item eo ipso quo quis in Collegium aliquod, vtputa Doctorum, vel Magistrorum admittitur, si pars & membrum illius, ergo inter cæteros, & cum cæteris Collegis locum habet. Ioan. Andr. in c. cum M. Ferrar. de constit. scribit, Canonicum receptum sine præbenda auctoritate Romani Pontificis nullum ius Canonicis consequi, nisi aliud ipse Romanus Pontifex in litteris expresserit: vt qui in Canonicum ultra numerum recipitur sine præbenda, auctoritate Canonice, consequitur eo ipso iura Canonici præter præbendam; & ita percipit distributiones quotidianas. Sed hoc non placet Abbati in c. cum M. Ferrariensis, de Constit. numero 30. nam maius ius debet habere, qui recipitur auctoritate summi Pontificis, quæ qui sola Canonicorum auctoritate admittitur.

Alijs vero probabilius videtur Canonicum sine præbenda receptum nullum ius habere, cum re non sit, vt illi falso putant, sed tantum nomine Canonicus. Consuetudini est in hac parte standum, aut statutis Ecclesiarum.